

Zrušme zákaz prodeje o svátcích

22.4.2025 - Luboš Zálom | Svobodní

Včera skončily Velikonoce, pro někoho hlavní svátek křesťanů, pro druhé svátky přicházejícího jara a pro další třeba jen pár dní volna navíc, kdy není třeba myslet na práci nebo na školu a lze si užívat čas podle svého.

A mezi všemi takovými lidmi je silná podmožna těch, kteří by si na velikonoční pondělí rádi nakoupili – potraviny, oblečení nebo třeba zahradnické potřeby v hobbymarketu. Stát ale přísně říká: „Nesmíš! Budeš trávit čas tak, jak ti umožníme.“

Zákaz prodeje v obchodech nad 200 metrů v určené státní svátky zavedla socialistická vláda Bohuslava Sobotky v roce 2016. Schválení zákona předcházela dlouhá veřejná debata. Již někdy v roce 2002 začaly odborové svazy požadovat regulaci provozní doby během svátků a argumentovaly především „ochranou zaměstnanců“. Konkrétní legislativní návrh předložili senátoři za ČSSD až v roce 2014. Argumenty zastánců svobody podnikání proti regulaci provozní doby sice zaznívaly, ale byly nakonec přehlušeny. I tak je ale třeba vyslovit uznání a snad i údiv, jak dlouho se svoboda zavést si provozní dobu podle svého uvážení u nás proti nenávisti socialistů všech možných barev udržela.

Mezi vybrané svátky, během nichž je prodej zakázán, patří nejen Velikonoční pondělí a vánoční svátky, ale také 28. říjen – tedy náš český Den nezávislosti. Zde se zákon projevuje asi nejhanebněji. Připomínáme si naši suverenitu a zároveň na sobě pocítujeme státní nátlak. Slavíme nezávislost a přitom si uvědomujeme, jak je náš život závislý na nevybíravé libovůli politiků.

Zákaz prodeje nikomu neprospívá. Naopak, zaměstnancům, kteří si během svátků chtějí vydělat (jak známo, jsou zaměstnanci, například z řad studentů, kteří naopak v tyto dny dávají přednost práci před volnem), se jejich užitek jednoznačně snižuje. Vedle toho je potřeba si uvědomit, že škodí nejen majitelům dotčených podniků. Obětí jsou i ti, jimž patří prodejny s výměrou pod 200 metrů, mají-li svoji prodejnu, kavárnu nebo restauraci v nákupní galerii, v níž je zpravidla několik velkých obchodů. Třebaže smějí mít otevřeno, pocítují znatelný pokles tržeb – do prostoru nákupní galerie zkrátka zavítá méně lidí než kolik by jich bývalo přišlo, kdyby zde nebyla žádná regulace prodeje.

Zákon navíc poskytuje nefér výhodu pro konkurenci. Vlastníte-li například prodejnu sportovního zboží, kterou musíte o vybraných svátcích zavřít, váš konkurent, jehož prodejna je menší než 200 metrů, může ve stejný den zůstat v provozu, předem vyhlásit slevovou akci a vaše potenciální zákazníci získat pro sebe. Z vůle zákona.

Budiž ke cti dvěma poslancům ODS, kteří již před časem podali návrh na úplné zrušení zákazu prodeje o svátcích. Vláda premiéra Fialy, která by se chtěla nazývat pravicovou nebo středopavicovou, se však k poslaneckému návrhu staví neutrálně. V koalici není shoda. Argumentace poslanců Jana Bureše a Pavla Staňka bohužel nejde principiálním směrem a dotýká se spíše praktických aspektů zákazu: stále panuje chaos v tom, v které dny má být otevřeno a kdy naopak ne. Tím hlavním argumentem by ale měla být svoboda jednotlivce, právo na majetek, svoboda podnikání.

Poukazovat především na to, že se lidé neorientují, v jaké dny jsou obchody zavřené, umožňuje nepřátelům svobody zajít ve svém útoku ještě dále. Předseda lidovců Marek Výborný se dle svých slov také neorientuje, kdy je zavřeno. Šel by však jinou cestou. Nejlépe by podle něj bylo zakázat prodej o všech svátcích.

Bohužel, to je pravděpodobně směr, jakým se ubíráme. Na straně veřejnosti totiž není po obhajobě svobody poptávka. Lidé si na regulaci prodejní doby zkrátka zvykli a hlas těch, kteří označují odpůrce zákazu za zpovýkané potíživce, je neurvalý a agresivní. Princip západky funguje.

Za komunistů se přece o svátcích také neprodávalo a zavřeno bylo od sobotního poledne až do pondělka, a nikomu to nevadilo! Zajímá vás jen konzum a plné břicho! Jednou za čas zavřené obchody přece vydržíte – neumřete přece hladu! V Německu a Rakousku mají mnohem přísnější regulace prodejní doby a nikdo proti tomu neprotestuje! V neděli a ve svátek se nemá bloumat po obchodech ale měl by se spíš trávit čas s rodinou a v přírodě! Tak zní argumentace zastánců zákazu, s níž se můžeme setkat ve veřejném prostoru. Takové argumenty budou samozřejmě zaznívat i na podporu jakéhokoliv rozšíření zákazu. Ostatně v roce 2024 něčím takovým vyhrožoval lidovecký ministr Jurečka.

Zákaz prodeje o nedělích zatím nikdo nenavrhuje. Argumentační rovina však může být a nepochybně bude zcela stejná. Je jen otázkou času, než takový návrh někdo předloží. A jestliže se proti tomu nezvedne racionální argumentace z pozice zastánců svobody jednotlivce, dříve či později si zkrátka v neděli už nenakoupíte.

Vy snad chcete v neděli nakupovat? A to vůbec nepomyslíte na ty ubohé prodavače a pokladní, kteří si přece také zaslouží odpočinek? Jak jste sobečtí! Tak nějak budou promlouvat odboráři, lidovci a socialisté všech možných odstínů. Jaká je proti tomu adekvátní reakce? Majitel prodejny má právo stanovit prodejní dobu podle svého! Zaměstnanci a majitelé mají právo se svobodně domluvit na oboustranně výhodné pracovní smlouvě! Zákazníci mají právo nakoupit si podle své libosti – pokud se ovšem jejich časová preference překrývá s preferencí prodejce. Preference odborářských a socialistických darmošlapů jsou irelevantní.

Hlavním motivem zastánců regulace prodejní doby totiž není nějaká starost o blahobyt pracovníků nebo péče o smysluplné využití volného času široké veřejnosti. Je jím v první řadě nenávist, nepřátelství a touha uplatňovat násilí. Odpor vůči svobodě a produktivitě je maskován „ušlechtilým“ odporem vůči konzumu, který je tak nějak všeobecně považován za cosi podřadného a špinavého. Konzumu, tedy uspokojování vlastních potřeb, však nutně předchází produkce. A produkce je extenzí rozumu v realitě. Právě o nepřátelství vůči rozumu tady jde. Navíc jej projevují lidé, kteří nikdy nic nevymysleli, nikdy nic nevyprodukovali a nikdy nebyli nikomu užiteční.

Právě tohle je morální a myšlenková pozice nejen těch, kteří chtějí zákaz prodeje o svátcích udržet nebo rozšířit, ale také těch, kteří v debatě, jež se vede kolem možného zrušení prostřednictvím poslaneckého návrhu, lavírují a mlží. Ve svém nepřátelství vůči svobodě, rozumu a produktivitě jsou zcela jednotní – napříč politickým spektrem.

Jestliže nám stát zákazem prodeje o svátcích říká, že máme trávit svůj volný čas tak, jak nám umožní a my s tím souhlasíme, je to principiálně stejné, jako kdyby nám stát říkal: „Budete trávit volný čas přesně tak, jak vám přikážeme.“ Souhlasili byste s tím?

Převzato z <https://blog.idnes.cz/zalom/zrusme-zakaz-prodeje-o-svaticich.Bg25040621>

<https://svobodni.cz/novinky/zrusme-zakaz-prodeje-o-svaticich>